

001	66	29	96	96	95	93	92	90	85	80	70	60	55	50	45	40	30	20	15	10	13	19	35	48	55	62	69	76	83	90	96	100

MAASEUDUN TULEVAISUUS

Verkko: maaseuduntulevaisuus.fi
Facebook: facebook.fi/maaseuduntulevaisuus
Twitter: @maastul

PÄÄKIRJOITUS

Tuottajien talous kuilun partaalla

Suomalaisen Työn Liiton hiljattain julkaiseman tutkimuksen mukaan kuluttajien arvostus kotimaisia tuotteita kohtaan on edelleen vahvistunut.

Arvostus korostuu erityisesti ruuassa. Tutkimukseen vastanneista 88 prosenttia oli sitä mieltä, että suomalaisuudella on merkitystä ruuan ostopäätöstä tehtäessä.

Huolimatta siitä, että kotimaassa tuotettuun ruokaan luotetaan ja sitä halutaan ostaa, on suomalaisen ruuan tuottajat ajettu entistä ahtaammalle. Tuotanto on muuttunut merkittäviltä osin tappiolliseksi. Luonnonvarakeskuksen Lukan ennakkotietojen mukaan esimerkiksi sikatalouden kannattavuus oli viime vuonna historian huonoin. (MT 26.8.)

Luken taloustutkimuksen laskenta-toimen päällikön Arto Latukan mukaan ennuste on tälle vuodelle viimevuotistakin heikompi. Sikatalouden liikevaihdon ennakoidaan putoavan kymmenen prosenttia ja tuloksen painuvan reilusti miinukselle.

» EU:n pakotepolitiikan lasku pitää viimeinkin hoitaa yhteisvastuullisesti.

Sikatalouden syvistä ongelmista kertoo, että HK Scan irtisanoi viime viikolla tuotantosopimuksen parikkalalaisen, tuhannen emakon sikalan kanssa. Irtisanotun Sikaco Oy:n toimitusjohtaja Hannu Uimonen varoittaa muita sikayrittäjiä, etteivät tuotantosopimusten irtisanoutumiset jää tähän.

Ruuantuotannon kannattavuus on heikko myös muilla tuotannonaloilla. Kriisi on kärjistynyt monesta syystä. Venäjän asettama elintarvikkeiden tuontikielto on sekoittanut euroopalaiset ruokamarkkinat. Vaikka eurooppalaiset elintarvikeyritykset ovat löytäneet korvaavia markkinoita muun muassa Kiinaan, uudet markkinat eivät ole riittäneet korvaamaan Venäjän-viennin loppumista. Esimerkiksi sianlihaa vietiin EU:n alueelta Venäjälle ennen tuontikieltoa noin 200 miljoonaa kiloa vuodessa.

Pellervon taloustutkimus PTT:n vt. toimitusjohtajan Perttu Pyykkösen

mukaan viennin lisääminen Aasiaan ei ole pelastus, koska suomalaiset eivät ole bulkkienninnissä kilpailukykyisiä. Vienti voisi laskea tuottajahintaa entisestäään.

Ruuan tuottajat on laitettu EU:n ja Venäjän välisen kauppasodan maksu-miehiksi. Maidontuottajille luvattu kriisituki on kattanut vain murto-osan tappioista. Muille tuotantosuunnille ei ole luvattukaan mitään. Tuottajien kannalta kysymys on kuitenkin satojen miljoonien menestyksestä vuodessa.

Kauppa ei ole jättänyt tilannetta hyödyntämättä. Halpuuttamiskampanjan vuoden alussa aloittanut S-ryhmä vakuutti, että alennusmyynti maksetaan kaupan omista katteista. Todellisuudessa kauppa kilpailuttaa kotimaista ruokateollisuutta ulkomaisten ylijäämäerien avulla.

Atrian varatoimitusjohtajan ja A-tuottajien toimitusjohtajan Jari Leijan mukaan halpuuttaminen tuntuu, sillä totta kai ostajat kilpailuttavat nyt teollisuutta (Ilkka 26.8.).

Teollisuus siirtää alentuneet hinnat ketjussa alaspäin tuottajien piikkiin. Piikki on nyt täynnä, eivätkä tuottajat puolestaan voi siirtää laskuja enää kenellekään.

Tuottajien ahdinkoa pitää kiireesti tavalla tai toisella helpottaa. Selitykseksi ei kelpaa, etteivät EU:n säädökset mahdollista tuottajien tilanteen helpottamista.

Suuri osa ongelmista johtuu EU:n yhteisistä päätöksistä. Päättäjien niin kotimaassa kuin EU:n tasollakin pitää ottaa vastuu päätöksistään ja niiden seurauksista. Pakotepolitiikan lasku pitää viimeinkin hoitaa yhteisvastuullisesti.

Nykyisessä taloustilanteessa kotimaisen vaihtoehdon valitseminen on entistäkin tärkeämpää. Suomessa tuotetaan tutkitusti puhdasta ja hyvää ruokaa. Lisäksi kuluttajat haluavat selvitysten mukaan niitä ostaa.

Kaupalla on suuri vastuu siitä, että kotimaisia tuotteita on myös tarjolla aina kun se vain on mahdollista. Kysymys on myös siitä, ettei Suomella ole varaa syödä loputtomasti velaksi.

Ruuan omavaraisuus on olennainen osa huoltovarmuutta. Ilman kannattavaa kotimaista ruuan alkutuotantoa huoltovarmuuttakaan ei ole olemassa.

VIERAILIJA

Tulevaisuuden työt

Neuvottelut yhteiskuntasopimuksesta kaatuivat viime viikolla. Sopimus on ollut pääministeri Sipilän puheissa keskeisimpiä tekijöitä Suomen talouden saamisessa nousuun.

Kariutumisen piti johtaa 1,5–2 miljardin euron lisäleikkauksiin, jotka näkyisivät jokaisen suomalaisen arjessa. Hallitus ei tätä korttia kuitenkaan heti käyttänyt, vaan jatkotoimia odotellaan edelleen.

Umpikujaan päätyminen ei yllättänyt tilannetta tarkemmin seuranneita. Yksikkötyökustannusten alentaminen yhteistyössä työmarkkinajärjestöjen kanssa oli kunnianhimoinen tavoite tilanteessa, jossa edellistä tupo-sopua on vielä vuoden verran jäljellä. Suurempi kysymys kuitenkin on, olisiko sopukaan riittänyt ratkaisemaan Suomen ongelma.

Kolmikantainen valmistelu tarkoittaa, että pöydässä ovat edustettuina vanhat, suuret liitot, joiden tehtävä on puo-

lustaa vakituisia työpaikkoja ja säännöllisiä työaikoja. Suuri osa yhteiskuntaa on automaattisesti neuvotteluiden ulkopuolella.

Samalla suomalainen työelämä on keskellä suurta murrosta – työ tarkoittaa tällä vuosituhannella yhä moninai-sempia asioita eikä välttämättä ole sidottu enää tiettyyn aikaan tai paikkaan.

Miten liitot voivat vastata neuvottelupöydässä tulevaisuuden haasteisiin, jos ne eivät ole sopeutuneet vieläkään tähän työelämän perustavanlaatuiseen muutokseen?

Suomen tuottavuuden ongelmat eivät poistu, ellei talouden rakenteita uudisteta vastaamaan nykyaikaa.

Nuoremman polven tekijät ovat julkisesti kommentoineet yhteiskuntasopimuksen ympärillä pyörinyttä keskustelua kuvaavasti. He eivät voi ymmärtää, miten lääkkeeksi tarjottu työajan pidentäminen tai pekkaspäivien poisto auttaa

kehittämään uusia tuotteita tai perustamaan yrityksiä. Kilpailukyvyystä on turha puhua, jos työmarkkinamme elävät edelleen 1990-luvulla.

» Kilpailukyvyystä on turha puhua, jos työmarkkinamme elävät edelleen 1990-luvulla.

Kaivattu asennemuutos tapahtuu ajan myötä, mutta järjestelmän ketteröittämiseksi voidaan tehdä paljon jo nyt. Paikallisen sopimisen edistäminen, pilottihankkeiden ja innovaatioiden tukeminen sekä työttömien yrittäjyyteen kannustaminen ovat keskeisen tärkeitä tässä kehityksessä. Samalla sääntelyä on kevennettävä sieltä, missä keventämisen varaa on.

TOIVANEN

PÄÄTOIMITTAJALTA

Käänne alkaa pienistä voitoista

Moni pohtii ankarasti, miten Suomen talous kääntyisi ja maamme palaisi kurjistumisen uralta kestävään kasvuun.

On hyvä nähdä, että Suomen tilanne ei ole tavaton. Lähes jokainen joukkue, yritys, maatala ja kansakuntakin päätyy joskus tilanteeseen, jossa alkaa tappioiden kierre.

Vastoinkäymiset voivat johtua monesta asiasta.

Maailma on muuttunut. Omat taidot ovat heikentyneet ja muut tekevät paremmin. Joku on kopioinut voittajan tavan toimia. Ehkä menestyjä on ylpistynyt ja kehitystyö on jäänyt tekemättä. Joku uskoo, että ahdinko menee odottamalla ohi. Tekniikan kehitys voi myös muuttaa kilpailun luonteen. Ennen paikallinen kamppailu onkin yhtäkkiä kansainvälistä. Esimerkiksi mediassa on käynyt näin internetin myötä.

Kun muut menevät ohi, tulee totuuden hetki.

Vastuullinen päättäjä joutuu kysymään, onko minusta tilanteen korjaajaksi. On pysyttävä rakentamaan muutos.

Onneksi käänne on yleensä mahdollinen. Historia tuntee lukemattomia esimerkkejä.

Lähtökohta on sen ymmärtäminen, että käänne vaatii paljon työtä ja uutta ajattelua. Jokaisen täytyy olla valmis tekemään vähän enemmän ja vähän paremmin.

Paluu voittojen tielle vaatii vahvaa kulttuuria, yhteistä tahtotilaa muutoksesta.

Käänne lähtee uskosta tahtoon ja taitoon tehdä se. Yhdessä todetaan, että me käänämme suunnan. Liika pelko on myrkyä muutokselle.

Eniten vaaditaan johtajilta. Jos ei ole itseluottamusta ja voimaa johtaa muutosta, on viisasata tehdä tilaa muille.

Käänteeseen kuuluu luottamus johtajiin. Jos muutos halutaan, pitää olla johtaja, joka saa joukot innolla mukaan.

Tahdolla ja luottamuksella pääsee alkuun, mutta alun jälkeen tarvitaan tekoja, jotka tekevät käänteen todelliseksi.

Tarvitaan päätöksiä. Pitää tehdä välttämättömä, jopa mahdolltomalta tuntuva, ja yleensä heti ja määrätietoisesti. Jos vaikeita päätöksiä lykää,

tilanne pahenee. Siitä näemme esimerkkejä jatkuvasti.

Menestys vaatii myös näkyviä voittoja.

Joukkueelle se tarkoittaa voitettuja kamppailuita ja otelluita. Yritykselle se tarkoittaa uusia asiakkaita, hyviä kauppvoja, paranevaa tuottavuutta ja tulosta. Kansakunnalle se tarkoittaa rohkeita päätöksiä, investointeja ja työpaikkoja.

Ensin voitot voivat olla pieniä. Pieni voitto voi olla kuitenkin symbolisesti iso, koska se lisää luottamusta muutokseen. Pienestä uudesta voi kasvaa suuri tarina.

Kun tappiokierrettä kääntää, erityisen tärkeä on kirkas näkymä suunnasta.

Kun matka on pitkä ja mutkainen, päämäärästä pitää puhua toistuvasti ja tavalla, jonka jokainen ymmärtää.

”Luoda näky – siinä on menestyksekkään johtajuuden koko ydin”, presidentti Ronald Reagan joskus kiteytti.

Suomessa tarvitaan kaikkia näitä: johtajuutta, luottamusta itseemme ja toisiimme, tekemistä enemmän

Muutos näkyy myös maatalouden kaltaisilla perinteisillä aloilla.

Suomessa nousussa oleva tietotekniikan ja pilvipalvelujen käyttö älyviljelyssä ja maatilan sekä tukivalvonnan apuvälineinä on esimerkki tilanteesta, jossa uudet keinot parantavat toiminnan tehokkuutta ja luovat samalla jatkokehityksen kautta uusia työpaikkoja. Yhtälö hyödyttää molempia osapuolia ja kasvupotentiaalia on huimasti. Vain tulevaisuuden ratkaisut työllistävät varmasti myös tulevaisuudessa.

Hallituksen tehtävänä on nyt näyttää, että se ymmärtää tämän. Pelkät leikkaukset eivät riitä kääntämään lamaa nousuksi. Tarvitaan tässä ajassa kiinni olevia ratkaisuja, jotka eivät ole sidoksissa vanhoihin, jäykistyneisiin rakenteisiin.

Sama koskee tietysti myös ay-liikettä. Kun hallitus ilmoittaa valitsemistaan vaihtoehdoista toimista kilpailukyvn parantamiseksi, ei

halpa vastustaminen saa riittää reaktioksi. Liittojen pitää olla valmiita uudistumaan ja sopeutumaan työelämän mukana – vaikka se tarkoittaisikin tietyistä saavutetuista eduista luopumista.

Kabineteista tänä kesänä pöllähtäneen tunkkaisen tuoksen ei saa antaa peittää sitä tosiasiaa, että meillä Suomessa on edelleen kaikki kasvun avaimet käsissämme.

Hallituksen vastuulla on nyt varmistaa, että ikkunat pysyvät auki ja uusilla ajatuksilla on tilaa hengittää ja kasvaa.

LEHTIKATSAUS

Yrittäjä tietää aukioloajan

Kauppalehti kehuu työ- ja elinkeinoministeriön esitystä vapauttaa yrittäjät päättämään itse liikkeittensä aukioloajoista.

”Liikeikalain kumoaminen onkin periaatteellisesti erittäin tärkeä päätös. Liikkeenharjoittajien on saatava itse päättää, milloin he pitävät ovensa auki.

Tässä päätöksessä heitä parhaiten ohjaa tieto asiakkaiden tarpeista ja tottumuksista. Kun tällainen ajattelu leviää laajemmalle elinkeinoelämässä, seuraa siitä myös taloudellista menestystä.”

Viisi vuotta pitkä aika

Pohjalainen kiittelee hallituksen aikeita myös kuntatyöntekijöiden viiden vuoden irtisanomissuojan purkamisesta kuntaliitoksissa.

”Sekin joutaa historiaan. Etuoikeutta on ollut vaikea ellei mahdollton perustella. Perimmäinen ajatus on ollut, että kuntien virkakoneisto ei jarruttaisi liitoksia, kun työpaikat eivät olisi välittömässä vaarassa.

Yli kaiken ymmärryksen on mennyt se säädös, että jos saman kunnan kohdalle osuu useita liitoksia, viiden vuoden suoja-aika alkaa aina uudelleen.

Tästä epäkohdasta erityisesti perussuomalaisten puheenjohtaja Timo Soini on pitänyt rohkeasti ääntä.”

Keskushallinnon henki vahva

Etelä-Savon maakuntajohtaja **Pentti Mäkinen** toivoo **Savon Sanomissa**, että hallituksen lupaama itsenäinen aluehallinto toteutuisi.

”Selvitysryhmä esittää normien purkamien sijasta uusien itsehallintoalueiden ohjauksen lisäämistä; yleisen ohjauksen ohella tarvittaisiin toiminnallista ohjausta ja vielä resursiohjausta. Lisäksi rahoitus alueille tulisi valtiolta.

Näin pitkälle viety ohjaus vie pohjaa uskottavalta alueelliselta itsehallinnolta. Sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistuksen pitää perustua normien purkamiseen, ei niiden lisäämiseen.

Suomen keskushallinnossa elää siten edelleen vahvana ajatus että keskushallinnossa tiedetään paremmin kuin eri puolilla Suomea, mikä olisi alueille ja niiden asukkaille parasta.”

MIKAEL PENTIKÄINEN
mikael.pentikainen@mt1.fi
@mjpentikainen